

Gil Tack, *Ziekte en zorg in de Kempen. Renier Snieters, geneesheer in de 19de eeuw*, Turnhout, Brepols, 2015, 240 pp., ill., ISBN 9782503565057

Een halve eeuw geleden verpatste een bejaarde Vlaamse dorpspastoor mij zijn gehele parochiale boekerij, net vóór die (bijna zeker) zou verdwijnen in de sterfput van de provinciestad waarmee zijn dorp moest fuseren. Het werd

een interessante win-win-

operatie: de pastoor incasseerde een aardige duit zakgeld, ikzelf verwierf een scala romans waaruit ik kon afleiden via welke boeken zo'n Vlaamse dorpsheerder zijn parochianen 'had leren lezen', om het in Conscience-termen uit te drukken. Naast de ruim honderd romans en vertellingen van Hendrik Conscience, bevatte mijn aankoop onder meer de tientallen volkse romans van de gebroeders August en Renier Snieters, beiden geboren in het Nederlandse Baarn, doch allebei gedurende hun gehele leven werkzaam in Vlaanderen. De literaire publicaties van de selfmadefiguur en journalist August (1825-1904) waren, rekening houdend

met het tijds kader van de vrome en rurale Kempen van toen, duidelijker sociaal-flamingantisch dan de volkse romans van zijn broer Renier (1812-1888).

Via het boek van Gil Tack verwerven wij thans een (waarschijnlijke) verklaring waarom Reinier én minder productief was als literator én wellicht ook minder gedreven flamingant dan zijn broer: hij was als geneesheer en gynaecoloog een briljant academicus, wetsgeneesheer, forensisch onderzoeker, gevangenisarts en didactisch publicist in al die onderdelen van zijn beroep. Daarenboven zat hij mentaal opgesloten in ijzeren logica van het deterministisch-klerikale denken van zijn tijd. Gil Tack typeert hem vooral als de man die zich "schikt naar wat van hem gevraagd wordt" (p. 32). Mede daardoor is hij wel de observator van vele misstanden in het sociale weefsel, evenwel zonder daar een emancipatorische aanklacht aan toe te voegen. Op dat laatste aspect legt Gil Tack m.i. onvoldoende de nadruk in zijn overigens stevig gedocumenteerde publicatie.

[FRANS-JOS VERDOODT]